

Flutti í Vestmannaeyjum í upphafi fjarð hvímmamítans

Við Kvennalistakonur leggjum nú land undir fót - til að hitta konur um allt land - til að neyra hvað konur hafa að segja um stöðu sína og kjör - til að segja ykkur frá því sem við höfum verið að gera - til að sameina konur í kvenna-baráttuni - konur að hitta konur, konur að ræða við konur.

Sú hugmyndafræði sem Kvennalistinn leggur til grundvallar byggir á því að viðhorf/lífssýn kvenna og karla miðast af hefðbundinni starfsskiptingu beirra, uppeldi og kynferði. Heimur karlmannsins hefur verið út á við, þar sem hörð samkeppni ríkir og afkoma hans og fjölskyldu hans hefur byggst á því að hann standi sig í þeirri samkeppni. Barnauppeldi, þjónustustörf, hjúkrun og heimilisstörf hafa að mestu hvílt á herðum kvenna enda rúmast tilfinningamál, sem bundin eru slikum samskiptum illa í hinum harða heimi karlmannsins.

Það má deila um ^{það} hvort hlutskiptið sé gjöfulla eða öfundsverðara, eflaust hefur þessi starfsskipting heft karla engu síður en konur og kysu þeir sér e.t.v. margir annað hlutskipti en þeim býðst nú ef svigrúm gæfist til. Það er þó óumdeildanlegt að karlar hafa frá öndverðu haft ákveðið frelsi til að skoða, skilgreina og skapa þann heim ^{vit} sem búðu.

Þjóðfélagsstaða kvenna, sem hefur ákvarðast af kynhlutverkinu, hefur leitt til þess að konur hafa staðið utan við valdakerfið. Þær hafa ekki verið þar sem ákvarðanir eru teknar um mótun þess samfélags sem við byggjum.

Oft hefur heyrst að konur hafi haft rétt til að hafa áhrif á samfélagið. Hér ríkir jú jafnrétti - en hvað er þá að?

Sú kona sem hyggst hasla sér völl í heimi karla verður að tileinka sér þær leikreglur sem þar gilda - leikreglur sem konur hafa á engan hátt tekið þátt í að setja og henta því fæstum konum. Við höfnum því jafnrétti sem felst í því að konur fái að vera eins og karlar. Konur eru farnar að gera sér grein fyrir því jákvæða í lífi sínu og vilja fá að taka þátt í mótnum samfélagsins, fá frelsi til að skoða og skilgreina bann heim sem við búum í á sínum eigin forsendum. Við viljum að hinn ósýnilegi reynsluheimur kvenna verði ~~fulls~~ ~~reynsluhær~~ gerður sýnilegur og metinn til ~~jafns á við~~ ~~víðhorf~~ karla. Þegar það hefur verið gert getum við farið að tala um jafnrétti.

En hvaða leiðir á þá að fara til að auka þátt kvenna í mótnum samfélagsins, þess heims sem við búum í?

Við Kvennalistakonur teljum, að ein af mörgum leiðum sé að auka hlut kvenna í sveitastjórnunum og á Alþingi. Þess vegna buðum við fram sérlista kvenna. Eitt af baráttumálum okkar er að hefðbundin störf kvenna verði metin til jafns á við hefðbundin störf karla.

Störf kvenna eru mikilvæg og nægir að vísa til þess hvað gerast myndi ef allar íslenskar konur leggðu niður vinnu. Á stuttum tíma myndi skapast algert öngþveiti. Þrátt fyrir þessa staðreynd þykir sœmandi að vanmeta störf kvenna, hvort sem það er úti á vinnumarkaðnum eða inniá heimilunum. Við

svo búið má ekki standa, störf kvenna verður að endurmeta.

Réttarstaða heimavinnandi kvenna er óviðunandi t.d.

hvað varðar lífeyrisréttindi og tryggingabætur. Framkvæmd
þeirra mála sýnir í raun að húsmæður eru lægra metnar en
aðrir þegnar þessa lands og er það hrópandi ósamræmi við
allan fagurgala um að heimilið sé hornsteinn þjóðfélagsins.

Yfir 80% kvenna eru nú starfandi úti á vinnumarkaðnum og
því verður að mæta með að tryggja konum lengra fæðingarorlof
~~þ~~ börnum nægilegt dagvistarrymi og samfelldan skóladag.

Samfélagið verður að viðurkenna breytta þjóðfélgshætti og
láta af þeirri villu að ekkert hafi breyst í íslensku þjóð-
félagi í áratugi. ~~þ~~

Konur hafa að meðaltali nær helmingi lægri laun en karlar
og teljast því flestar með láglaunahópum þjóðfélagsins.

Sem dæmi um hve störf eru ólikt metin til launa fá
ófaglærðir trésmiðir 42% hærri laun en saumakonur, og ófaglærðir
málmsmiðir fá 20% hærri laun en konur í kjötiðnaði. Þetta
eru þó sambærileg störf ~~þ~~ Þar sem bonus kemur til, hafa konur
möguleika á að auka tekjur sínar og það á þátt í að jafna
tekjum milli kynja, t.d. í fiskvinnu. Bonusinn hefur
ýmislegt annað jákvætt í för með sér, svo sem aukningu í
framleiðni, e.t.v. styttri vinnudag og færir atvinnurekstrinum
aukinn arð. Þeir sem eru á móti bonuskerfinu benda á að það
afskræmi launastiga, standi í vegi fyrir hækjun daglauna og
komi í veg fyrir rauverulegan launajöfnuð. Hætta er á að
fólk leggji langtum meira á sig en líkaminn bolir til að
auka tekjurnar. Aldraðir og fólk með skerta starfsgetu
verður undir í þessari baráttu fyrir aurunum, og því er
jafnvel ýtt til hliðar eða út af vinnumarkaðnum. Og hverjir
eru það svo sem hafa mestan ágóða af bonusvinnunni? Því er
haldið fram að þegar verkaþólk afkasti helmingi meiru, þá

græði atvinnurekandinn prefalt eða þar um bil. Eg hef sjálf aldrei unnið bónusvinnu og get því ekki dæmt út frá öðru en því sem aðrir hafa sagt mér, en mér finnst þó það jákvæða alls ekki vinna upp það neikvæða.

Þetta er m.a. eitt af því sem okkur langar til að fræðast um að þeim ykkar sem hafa unnið í slíkri vinnu. Hvernig finnst ykkur að vinna bónusvinnu? Finnst ykkur meira jákvætt við hana en neikvætt? Segið bið okkur hvað ykkur finnst?

Aður en ég lýk máli mínu vil ég minnast Sigríðar Angantýsdóttur frá Vestmannaeyjum sem starfaði með okkur í Kvennalistanum þar til hún lést á sl. vetri.

Sigriður var ein þeirra mörgu kvenna sem kom til liðs við Kvennalistann á stofnfundinum. Á þeim fundi var hún kosin í framkvæmdaneftnd Kvennalistans. Hún vann langan vinnudag fyrir litlum launum en var alltaf bjartsýn og hress þegar hún kom til skafns og ráðagerða. Hún lýsti fyrir okkur þeirri miklu vinnu sem konur þyrftu að leggja á sig við bónusvinnu til að hækka laun sín svo einhverju nemi.

Sigriður nýtur ekki lengur við en minning hennar lifir. Hún lagði mikla áherslu á að Kvennalistinn beitti sér sérstaklega fyrir bættum hag verkakvenna.

Eruð bið sammála þessu? Erum við á réttri leið?